

Nurmihanketrilogia -Kymmenen vuotta nautakarjatalouden kehitystä

Sari Kajava, tutkija Luonnonvarakeskus Maaninka (25.2.2025)

Nurmentuotannon ja nautakarjatalouden resurssitehokkuuden, kannattavuuden ja kilpailukyvyn edistämiseksi Luonnonvarakeskus (Luke) Maaninka on toiminut pitkäjänteisessä hankeyhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun ja ProAgria Itä-Suomen kanssa. Lähes kymmenen vuotta kestäneen ajanjakson aikana on toteutettu kolme Luken koordinoimaa hanketta – Nurmet rahaksi, Tuotantovarmuutta nurmesta sekä Kestävyttä nurmesta –, joiden tavoitteina on ollut nautakarjatalouden kehittämisen ja tutkimuksen lisäksi edistää hanketoimijoiden ja maatalousyrittäjien keskinäistä ja vastavuoroista tiedonvaihtoa, kansainvälisiä kontakteja unohtamatta. Tämä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston ELY-keskusten kautta päärahoittama hanketrilogia on mahdollistanut tehokkaan yhteistyön ja vuoropuhelun tutkimuksen, koulutuksen, neuvonnan ja maatalousyrittäjien sekä -elinkeinon välillä.

Maatalousyrittäjien on reagoitava yhä nopeammin tuotantoympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Viimeisimpänä muutokset tuotantopanosten hinnoissa ja maatalouteen kohdistuvissa ympäristönhoidon vaatimuksissa ovat haastaneet yrittäjiä. Miten toimia nautakarjatuotannossa kokonaiskestävästi niin, että tunnistetaan esimerkiksi kestävä viljelyn toimenpiteet ja vaikutukset, ja sovitetaan nämä muutokset kannattavaan tuotantojärjestelmään?

”Suomalaisen ruokaturvan ja huoltovarmuuden näkökulmasta nautakarjataloudella on oma merkittävä roolinsa, koska nurmenviljelyllä on hyvät edellytykset pohjoismaisissa olosuhteissa. Tuotannon tulee olla kokonaiskestävää niin ympäristön kuin myös tilan talouden kannalta. Tähän kokonaisuuteen olemme halunneet hankkeilla vastata”, toteaa Nurmet rahaksi ja Kestävyttä nurmesta -hankkeita koordinoanut **Maarit Termonen** Lukesta.

KESTÄVYYTTÄ NURMESTA

Hanketrilogian aloittanut Nurmet rahaksi -hanke keskittyi erityisesti nurmirehuihin pohjautuvan tuotannon resurssitehokkuuden ja kilpailukyvyn parantamiseen. Myös ilmastonmuutokseen sopeutuminen oli tärkeä osa hankkeen tutkimuksia. Tuotantovarmuutta nurmesta -hanke jatkoi osittain samoilla teemoilla, mutta hankkeen aikana alkoi korostua entisestään varautumisen merkitys sään ääri-ilmiöiden voimistuessa. Kestävyttä nurmesta -hankkeen teemaksi nousi mukaan hiiliviljely. Hankkeen ollessa käynnissä alettiin elää geopolitiittisesti epävakaita aikoja, mikä näkyi mm. maatalojen tyypin kierron merkityksen korostamisena. Karjanlannan käyttö agronomisissa nurmikokeissa on tuonut tähän kokonaisuuteen merkittävää uutta tietoa. Hanketrilogian aikana mm. hiilen ja tyypin kierto karjataloilla ovat nousseet tärkeiksi tutkimusaiheiksi. Teknologian kehityksen myötä myös kaukokartoitusmenetelmien hyödyntäminen ja kehittäminen ovat tulleet mukaan hanketoimintaan.

Tekemisessä yhdistyttävä sekä peltoviljely- että ruokintaosaaminen

Luke Maaningalla on pitkät perinteet ns. maatalon systeemitason tarkastelussa, jossa tutkimuskysymyksiin pyritään vastaamaan monitieteisesti usean osa-alueen kautta. Nurmiviljelykokeissa saadut havainnot ja tulokset on pystyttävä yhdistämään eläinten ruokintaan, koska lopulta maatilatasolla ainoastaan kokonaisuus ratkaisee. Samoin ympäristövaikutuksia mitattaessa myös tuotantovaikutukset on huomioitava.

Suomalaisissa nurmentuotanto-olosuhteissa korjuuaikastrategioilla on merkittävä vaikutus rehun laatuun ja tuotantokustannuksiin. Yksi tutkittu korjuuaikastrategia on ollut ”Pikkukakkonen”, jota on käsitelty sekä peltoviljelyn että ruokintakokeiden kautta. Pikkukakkos-strategiassa toista säilörehun korjuuta aikaistetaan antaen lisää kasvuaikaa kolmannelle sadolle.

”Pikkukakkos-kokeet yhdessä aikaisempien tulosten kanssa osoittavat strategian myönteisen vaikutuksen rehun maidontuotannolliseen arvoon”, kertoo erikoistutkija **Auvo Sairanen** Lukesta.

Nurmikokeissa Pikkukakkos-strategialla onnistuttiin saamaan yhtä korkea kokonaissato verrattuna tavanomaiseen taktiikkaan, joten strategia toimii niin ruokintapöydällä kuin myös nurmentuotannossa. Pikkukakkos-strategia on parhaimmillaan kuivina kesinä, jolloin kuivuus rajoittaa usein etenkin toisen sadon kasvua.

Tiedon on oltava vaikuttavaa ja lopulta käytännön toimet ratkaisevat

Jokaisessa hankkeessa merkittävässä roolissa on ollut eri toimijoiden välinen tiedonsiirto, mitä on pyritty tekemään ja kehittämään aktiivisesti vuosien varrella. Hankkeiden teemoja on käsitelty ProAgria Itä-Suomen vetämissä viljelijäpienryhmissä ja pilottitiloilla, ja joidenkin yhteistyötilojen kanssa on tehty pitkäjänteistä kehitystyötä esimerkiksi uusien toimintatapojen testaamisen kautta.

”Kestävyttä nurmesta -hankkeen kahdella yhteistyötilalla otettiin käyttöön Pikkukakkos-strategia, jolloin säilörehun sato ja laatu paranivat sekä maitotuotos nousi. Pikkukakkosta kokeilleet eivät halunneet enää palata aikaisempaan menetelmään”, toteaa hankkeissa työskennellyt lehtori **Hannu Viitala** Savonia-ammattikorkeakoulusta.

Pikkukakkos-strategian leviäminen käytäntöön on yksi hyvä käytännön esimerkki siitä, kuinka pitkäjänteinen yhteistyö hanketoimijoiden välillä tuottaa näkyviä tuloksia käytännön asteelle saakka.

KESTÄVYYTTÄ NURMESTA

Lue lisää hanketrilogian tuotoksista!

[Nurmet rahaksi!](#)

[Tuotantovarmuutta nurmesta](#)

[Kestävyyttä nurmesta](#)

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

LUONNONVARAKESKUS

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

ProAgria

Itä-Suomi

BOREAL

Hankkija

Laidunyhdistys

Knowledge grows